

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПОЗИЦІЙ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ.

Сахненко Анна Василівна
Доктор філософії
(017 – Фізична
культура і спорт), доцент
Доцент кафедри
фізичного виховання
Сумський національний
аграрний університет
anna.sakhnenko@snau.edu.ua
Україна

Акмеологічний підхід реалізації професійно орієнтованого фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей детермінує специфіку формулювання мети і завдань навчальної дисципліни. Таким чином, метою вивчення навчальної дисципліни «Фізичне виховання» визначено послідовне формування фізичної культури особистості фахівця-професіонала аграрної промисловості, здатного до саморозвитку і самовдосконалення на шляху до досягнення акме.

Згідно мети, до завдань фізичного виховання доцільно віднести: акмеологічні, професійно орієнтовані, освітні, виховні та оздоровчі. Розглянемо більш детально кожну групу завдань.

Дослідниця О. П. Цюняк зазначає, що акмеологічна спрямованість впливає на особистісно-професійне становлення суб'єктів освітнього процесу та їхню взаємодію. Водночас вона спрямовує освітній процес на акмеологічне (творчовершинне, самоактуалізаційне, самореалізаційне) особистісне та професійне становлення людини, тобто на досягнення нею вершин у фізичному, духовноморальному й професійному розвитку [10, с. 236].

Вирішення акмеологічних завдань акмеологічно спрямованого професійно орієнтованого фізичного виховання передбачає формування у майбутніх фахівців мотивації до саморозвитку й самоактуалізації, прагнення до самовдосконалення та реалізації свого акмеологічного потенціалу як особистості й професіонала.

Великий словник сучасної української мови визначає дефініцію «потенціал» як приховані здатності, сили для здійснення якої-небудь діяльності, що можуть виявитися за певних умов [1, с. 1087].

Науковець В. Марков виокремлює наступні структурні складові акмеологічного потенціалу особистості фахівця [3]:

- «хочу» – відображає мотиваційну складову;
- «можу» – відображає можливості особистості;

- здібності особистості (загальні і професійні);
- досвід (суб'єктний та професійний) що становить проміжну ланку між акмеологічним потенціалом особистості та її практичною діяльністю;
- здатність до саморозвитку, що конкретизується у здібності до самоосвіти і самовдосконалення.

Науковець Д. Мотигуллін розглядає професійні вміння фахівця як його готовність до професійного самовдосконалення і в той же час – як критерій формування акмеологічного потенціалу [4].

Таким чином, акмеологічними завданнями можна визначити формування акмеологічного потенціалу і здатності його реалізації, що передбачає засвоєння теоретичних знань у сфері акмеології, розвиток професійно важливих якостей і формування мотивації до саморозвитку і самовдосконалення майбутніх фахівців.

Вирішення професійно орієнтованих завдань передбачає профілювання фізичного виховання згідно вимог майбутньої професії. Науковці у галузі теорії і методики фізичного виховання головними чинниками формування змісту та завдань професійно орієнтованої фізичної підготовки майбутніх фахівців визначають професійно важливі якості та особливості майбутньої професійної діяльності [2; 5; 6]. На думку А. А. Ребрини, професійно орієнтована фізична підготовка повинна бути спрямована на розвиток професійно важливих психофізичних здібностей і фізичних якостей, формування професійно важливих навиків і вмінь та виховання особистісних якостей [6, с. 40].

Отже, професійно орієнтовані завдання передбачають засвоєння теоретичних знань у сфері професійно орієнтованої фізичної підготовки і особливостей майбутньої професії, практичних умінь та навичок організовувати самостійні заняття фізичними вправами і розвиток професійно важливих фізичних якостей студентів аграрних спеціальностей.

Вирішення освітніх завдань передбачає засвоєння студентами теоретичних знань у сфері фізичної культури і спорту, практичних умінь і навичок та техніки виконання фізичних вправ [8; 9].

Виховні завдання переважно вирішуються шляхом здійснення естетичного, морально-вольового та інтелектуального виховання студентства в умовах освітнього процесу з акмеологічно спрямованого професійно орієнтованого фізичного виховання [7; 8].

Вирішення оздоровчих завдань передбачає засвоєння теоретичних знань стосовно правил техніки безпеки під час занять фізичними вправами і на виробництві, методів самоконтролю, формування ціннісних установок на ведення здорового способу життя і профілактики захворювань, формування і підтримки належного рівня здоров'я і фізичної підготовленості – як результату занять акмеологічно спрямованим професійно орієнтованим фізичним вихованням [11].

Таким чином, у результаті занять акмеологічно спрямованим професійно орієнтованим фізичним вихованням, студенти аграрних спеціальностей повинні:

- володіти значним обсягом теоретичного матеріалу у сфері акмеології, фізичної культури, спорту, професійно орієнтованої фізичної підготовки (визначення основних понять, методики розвитку фізичних якостей тощо), техніки безпеки і особливостей умов праці спеціалістів агропромислового комплексу;

- знати техніку виконання вправ професійно орієнтованої і загальної фізичної підготовки;

- вміти самостійно складати комплекси ранкової та виробничої гімнастики за обраним напрямком спеціальностей;

- знати основні засоби та принципи складання тренувань з професійно орієнтованої і загальної фізичної підготовки;

- вміти правильно підбирати засоби і дозувати навантаження, використовуючи методи самоконтролю, у процесі самостійних занять з фізичного виховання;

- знати основи здорового способу життя, наслідки негативного впливу на організм шкідливих звичок;

- вміти організовувати заходи активного відпочинку у вільний від навчання та роботи час.

- підвищити рівень професійно орієнтованої фізичної підготовленості;

- покращити рівень фізичного здоров'я;

- мати належний рівень акмеологічної професійної фізичної готовності.

Список використаних джерел.

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. В.Т. Бусел / уклад. і голов. ред. К., Ірпінь: ВТФ Перун. 2005.
2. Карабанов Є. О. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх фахівців агропромислового виробництва. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2015. № 1. С. 34–38.
3. Марков В. Н. Особистісно-професійний потенціал кадрів управління: психолого-акмеологічна оцінка та оптимізація: дис. ... доктора психол. наук. М. 2004.
4. Мотигуллін Д. Н. Формування акмеологічного потенціалу майбутнього вчителя: дис. ... канд. пед. наук. К. 2001.
5. Пилипей Л. П. Теоретико-методичні основи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів: дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. К. 2011.
6. Ребрина А. А. Професійно важливі якості та особливості трудової діяльності маркетологів як чинник змісту їх ППФП. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2007. № 3. С. 38–40.
7. Сахненко А. В. Акмеологічні аспекти формування професійно важливих якостей кваліфікованих спеціалістів агропромислового комплексу у процесі професійно орієнтованого фізичного виховання. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 7 (25). С. 260-276.

8. Сахненко А. В., Коломієць А. Я. Завдання професійно-орієнтованої фізичної підготовки кваліфікованих спеціалістів агропромислового комплексу. *Спортивний вісник Придніпров'я. Фізичне виховання та спорт*. 2018. № 2. С. 130-134.
9. Сахненко А. В., Крот Г. В. Концепція дослідження акмеологічно спрямованого професійно орієнтованого фізичного виховання студентів аграрних спеціальностей з позицій системного та компетентнісного підходів. «Перспективи та інновації науки» Серія «Педагогіка». 2022. № 2(7). С. 610-622.
10. Цюняк О. П. Реалізація акмеологічного підходу у професійній підготовці майбутніх магістрів початкової освіти до інноваційної діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 68. С. 235-238.
11. Sakhnenko A. V. Acmeological principles of health-preserving component formation of professional physical readiness of agricultural specialties students. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences*. 2020. № 2 (101). С. 62–73.